

Bazuar në nenin 35, paragrafi 1, nënparagrafi 1.1, të Ligjit Nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr.77 / 16 gusht 2012), nenin 92, paragrafi 3, dhe nenin 114 të Ligjit Nr. 04/L-093 për Bankat, Institucionet Mikrofinanciare dhe Institucionet Financiare Jobankare (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr.11 / 11 maj 2012), Bordi i Bankës Qendrore, në mbledhjen e mbajtur më 31 janar 2019, miratoi këtë:

RREGULLORE
PËR NORMËN EFEKTIVE TË INTERESIT DHE KËRKESAT PËR SHPALOSJE
PËR INSTITUCIONET FINANCIARE JOBANKARE

Neni 1
Qëllimi dhe fushëveprimi

1. Qëllimi i kësaj rregulloreje është përcaktimi i metodologjisë së unifikuar për llogaritjen dhe shpalosjen e normës efektive të interesit për kreditë e dhëna dhe kërkesat minimale për shpalosjen e informatave të plota dhe të sakta, rreth produkteve dhe shërbimeve të institucioneve financiare jobankare (në vijim: IFJB) për klientët.
2. Metodologjia e unifikuar e llogaritjes dhe shpalosjes së normës efektive të interesit dhe informatave tjera rreth produkteve dhe shërbimeve, ka për qëllim t'i mundësojë klientëve krahasimin e lehtë dhe të drejtë të institucioneve financiare, lidhur me shpenzimet dhe përfitimet nga produktet dhe shërbimet e tyre, si dhe mundësinë e matjes së kostos reale të kredisë, duke e rritur transparencën në treg.
3. BQK kërkon që tarifat për produktet dhe shërbimet financiare të IFJB-ve të jenë të lidhura direkt me koston e ofrimit të këtyre produkteve dhe shërbimeve, kështu që IFJB-ve mund t'ju kërkohet nga BQK-ja të justifikojnë tarifat të cilat i vendosin. BQK pret që gjatë vendosjes së tarifave për produktet dhe shërbimet e tyre, IFJB-të të ndikohen nga qëllimi i vendosjes së tarifave sa më të favorshme dhe të përbalueshme që është e mundur.
4. Kjo rregullore aplikohet për të gjitha IFJB-të të regjistruara nga BQK-ja për të operuar në Republikën e Kosovës.

Neni 2

Përkufizimet

1. Të gjitha termet e përdorura në këtë rregullore kanë të njëjtin kuptim me përkufizimet në vijim për qëllimin e kësaj rregulloreje:

- 1.1. “Kredi” nënkupton çdo hua ose zotim ligjor direkt për dhënien e një shume parash me të drejtën e kthimit të shumës së dhënë dhe të papaguar dhe të pagesës së interesit ose ndonjë detyrimi tjetër në atë shumë;
- 1.2. “Normë e interesit” nënkupton normën e interesit të shprehur si përqindje fikse apo e ndryshueshme e aplikuar në bazë vjetore në shumën e aprovuar të kredisë;
- 1.3. “Norma Efektive e Interesit (në vijim: NEI)”- nënkupton koston totale të kredisë, të paraqitur si normë vjetore e vlerës totale të kredisë dhe e llogaritur sipas metodologjisë së paraqitur në nenin 4 dhe Aneksin 1 të kësaj rregulloreje, përmes së cilës hyrjet e diskontuara të parasë së gatshme duhet të barazohen me daljet e diskontuara të parasë së gatshme dhe e cila i referohet kredive të dhëna nga IFJB-të. Për diskontim duhet të përdoret numri aktual i ditëve (kalendarike) të muajit dhe viti me 365/366 ditë;
- 1.4. “Kostoja totale e kredisë për klientin” nënkupton të gjitha kostot, duke përfshirë: interesin, komisionet, taksat dhe çdo lloj tjetër të shpenzimeve që IFJB i kërkon klientit t’i paguajë, në lidhje me marrëveshjen/kontratën e kredisë; shpenzimet tjera të detyrueshme lidhur me marrëveshjen e kredisë. Premiumet e e sigurimit duhet të përfshihen në Koston totale të kredisë, po që se një kontratë e një shërbimi të tillë është e obligueshme për marrjen e kredisë ose për marrjen e kredisë me kushtet e publikuara dhe nëse një shërbim i tillë paguhet nga IFJB-ja dhe i ngarkohet klientit apo nëse klientit nuk i ofrohet mundësia e përzgjedhjes së ofruesit të një shërbimi të tillë;
- 1.5. “Reklamë” nënkupton çdo formë të reklamimit, qoftë në publikime, në televizion apo radio, përmes njoftimeve, shenjave, etiketimeve, broshurave, katalogëve, listës së çmimeve, internetit ose materialeve tjera ose në ndonjë mënyrë tjetër.

Neni 3

Kërkesat për shpalosje

1. Reklamimi i të dhënave për kredi nga IFJB-të, në objektet e tyre ose nëpërmjet mediave, të cilat direkt apo indirekt paraqesin normën e interesit ose ndonjë informatë shtesë që konsiderohet si pjesë e koston së kredisë, duhet të përmbajnë NEI.

2. Reklamimi nuk duhet të jetë mashtrues dhe i pasaktë dhe nuk duhet të keqinterpretojë kontratën për kredi. Reklamimi nuk duhet t’i referohet apo të përshkruajë një produkt apo shërbim si “pa pagesë” ose “pa shpenzime” (ose të përmbajë ndonjë term të ngjashëm) nëse ndonjë tarifë e mirëmbajtjes apo aktivitetit mund të ngarkohet mbi të.

3. NEI nuk duhet të jetë më pak e dukshme në krahasim me të dhënat e tjera, si dhe në shpalosjen e saj, IFJB-të duhet të përdorin termin “Norma Efektive e Interesit”. Nëse ky term përsëritet më shumë se një herë, pastaj mund të përdoret shkurtesa NEI. NEI duhet të raportohet duke e rrumbullakuar atë me së paku një (1) vlerë pas presjes dhjetore.

4. Para përzgjedhjes së produktit apo shërbimit dhe para lidhjes së kontratës, IFJB-të duhet të sigurojnë informacionin komplet për klientin, lidhur me kushtet, afatet, normën e interesit dhe NEI, si dhe tarifat tjera që i kërkohet klientit t’i paguajë për palët e treta në mënyrë që të marrë kredinë. IFJB-të duhet të informojnë klientët për të drejtat dhe përgjegjësitë e tyre, përfshirë këtu çdo shpenzim apo ndëshkim (dënim) të mundshëm në të ardhmen dhe kushtet e aplikimit të tyre, si dhe rreziqet e shoqëruara me marrjen e një produkti apo shërbimi të tillë. I gjithë ky informacion duhet të sigurohet në formë të shkruar për klientin dhe para nënshkrimit të kontratës.

5. Para lidhjes së kontratës për kredi, IFJB-të duhet të informojnë klientët e tyre për të drejtën e tyre për posedimin e draftit të kontratës pa pagesë, për të mundësuar shqyrtimin e kontratës para nënshkrimit të saj dhe me kërkesën e klientit, IFJB-të duhet t’i ofrojnë draftin e kontratës për produktin apo shërbimin për të cilin ai është i interesuar.

6. IFJB-të nuk duhet të ndryshojnë përmbajtjen e marrëveshjes/kontratës së një produkti apo shërbimi të nënshkruar nga klienti, përveç pjesëve të cilat lejohet të ndryshohen me legjislacionin në fuqi dhe me marrëveshjen ndërmjet palëve, por vetëm me njoftimin paraprak në formë të shkruar individualisht të secilit klient, që është subjekt i një ndryshimi të tillë. Njoftimi duhet të dorëzohet së paku një (1) muaj para se një ndryshim i tillë të bëhet efektiv dhe duhet të përmbajë informacion të saktë dhe të plotë, si dhe duhet paraqitur në një formë të kuptueshme për klientin.

7. IFJB-të hartojnë dhe miratojnë metodologjinë/politikën e kalkulimit të çmimeve për kreditë që ofrojnë, e cila duhet të përcaktojë me rregulloret e brendshme të tyre, si në vijim:

7.1. Normën e interesit dhe NEI të aplikuar për kreditë në pajtim me kërkesat e kësaj rregulloreje;

7.2. Komisionet, tarifat dhe shpenzimet e tjera të ngarkuara për produktet dhe shërbimet e ofruara në momentin e nënshkrimit të kontratës dhe kostot e tjera të mundshme në të ardhmen nëse përmbushen kushtet e paracaktuara.

Neni 4

Metodologjia për llogaritjen e NEI për kreditë

1. NEI llogaritet sipas formulës matematikore të paraqitur me Aneksin 1 të kësaj rregulloreje.

2. Për qëllim të llogaritjes së NEI, kostoja totale e kredisë për klientin e përkufizuar në paragrafin 1.4 të nenit 2 të kësaj rregulloreje, nuk do të përfshijë:

2.1. Shpenzimet që nuk njihen në datën e llogaritjes, por që mund të ndodhin gjatë pagimit të kredisë;

- 2.2. Shpenzimet të cilat i paguan klienti në rastet kur nuk përmbush ndonjë nga zotimet e tij të përcaktuara me marrëveshjen e kredisë;
- 2.3. Shpenzimet e ndryshme nga çmimi i blerjes, të cilat duhet t'i paguajë klienti për blerjen e mallrave dhe shërbimeve nëse blerja bëhet me para të gatshme ose me kredi me këste, me kusht që IFJB-ja nuk do të jetë përfituesi i fundit i këtyre pagesave;
- 2.4. Shpenzimet e klientit ndaj palëve të tjera (për shembull: noteri publik, autoriteti i taksave, regjistri i hipotekave) përgjatë përpilimit të marrëveshjes së kredisë dhe çdo shpenzim tjetër për regjistrim dhe garanci. Të gjitha këto shpenzime duhet të shpalosen me shkrim dhe në formë të qartë për klientin para realizimit të kontratës.
- 2.5. Shpenzimet e sigurimit që janë të obligueshme për marrjen e kredisë, apo për marrjen e kredisë me kushtet e ofruara, në rastet kur ato mund ti paguaj klienti në kompaninë e sigurimit që mund ta përzgjedh vet. Këto shpenzime duhet të shpalosen nga IFJB-të përveç NEI, me shpjegimin se premiumi i sigurimit është i obligueshëm, por nuk është i përfshirë në llogaritjen e NEI.
- 2.6. Shpenzimet e sigurimit që nuk janë të detyrueshme për marrjen e kredisë apo marrjen e kredisë me kushtet e ofruara;
- 2.7. Çdo shpenzim që klienti i paguan IFJB-së vetëm kur:
 - 2.7.1. Kredia në dispozicion nuk është shfrytëzuar në tërësi apo pjesërisht;
 - 2.7.2. Klienti kërkon ndryshimin e afateve të pagesave dhe një ndryshim i tillë i është pranuar nga ana e IFJB-së.

3. Shpenzimet për mirëmbajtjen e një llogarie të nevojshme për kryerjen e pagesave apo tërheqjen e kredisë, si dhe kostot tjera lidhur me transaksionet e pagesave të kredisë, përfshihen në koston totale të kredisë për klientin, përveç nëse klientit i mundësohet zgjedhja e hapjes së llogarisë për kryerjen e këtyre shërbimeve, (d.m.th. nuk detyrohet që të hapë llogari me një institucion të caktuar financiar) dhe shpenzimet e mirëmbajtjes së llogarisë janë shpalosur qartë dhe në mënyrë të ndarë me marrëveshjen e kredisë apo me ndonjë marrëveshje tjetër të realizuar me klientin;

4. NEI llogaritet bazuar në supozimin që marrëveshja e kredisë është e vlefshme për periudhën e dakorduar dhe palët përmbushin detyrimet e tyre, sipas kushteve dhe afateve të përcaktuara me marrëveshjen e kredisë.

5. Në rastin e marrëveshjeve të kredisë që përmbajnë dispozita, që lejojnë ndryshime në normat e interesit ose shpenzimet tjera që përfshihen në NEI, por të pamatshme në kohën kur kjo normë llogaritet, NEI llogaritet duke supozuar që përqindja e interesit dhe shpenzimet tjera mbeten të pandryshuara (fikse), në lidhje me nivelin fillestar dhe do të mbeten të aplikueshme deri në përfundimin e obligimeve të marrëveshjes së kredisë.

6. IFJB duhet të parashikojë në kontratën e kredisë mënyrën e njoftimit të klientit për çdo ndryshim të elementeve bazë të llogaritjes së NEI , përpara se të zbatojnë ndryshimin.

7. Në momentin e nënshkrimit të kontratës së kredisë, IFJB-të duhet të përgatitin për klientët e tyre, tabelën e pagesave (planin e amortizimit), së bashku me NEI të paraqitur në mënyrë të qartë. IFJB-të duhet të bashkëngjeshin një kopje të planit të amortizimit, të nënshkruar nga klienti me dosjen e kredisë përkatëse.

8. Sipas nevojës për llogaritjen e NEI dhe nëse aplikohen, mund të përdoren edhe metodat e paraqitura në Aneksin 1 të kësaj rregulloreje, si dhe për sqarime shtesë janë paraqitur shembujt në Aneksin 2 të kësaj rregulloreje.

9. Në baza tremujore, IFJB-të duhet të dorëzojnë në Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës raportet mbi NEI për të gjitha produktet dhe shërbimet që ofrojnë për klientin. Këto raporte duhet të dorëzohen brenda pesëmbëdhjetë (15) ditëve pas përfundimit të çdo tremujori.

Neni 5

Elementet e marrëveshjes (kontratës) së kredisë

1. Çdo marrëveshje (kontratë) e kredisë duhet të jetë në formë të shkruar, të nënshkruhet nga palët kontraktuese dhe të përmbajë së paku elementet në vijim:

1.1. Llojin e kredisë (këstet, afatet etj);

1.2. Qëllimin ie përdorimit të kredisë;

1.3. Identifikimin dhe adresat gjeografike të palëve kontraktuese;

1.4. Kushtet specifike të kredisë që lidhen me shumën, valutën, datën e dhënies, datën e maturimit, normën e interesit dhe llojin e saj (fikse apo variable), indeksin orientues në rastet e normës variable (euribor, libor etj), NEI, shpeshtësinë e ndryshimit të NEI apo pjesëve përbërëse të saj, këstet mujore të pagesave për shlyerjen e kredisë dhe datat ose periudhën e shlyerjes;

1.5. Komisionin fillestar të paguar nga klienti (nëse aplikohet) ose komisionet e ndryshme në momentin e pranimit apo gjatë shlyerjes së kredisë.

1.6. Në rastet e kredisë në formë të pagesave të shtyra për mallra apo shërbime të veçanta apo në rastet e marrëveshjeve të lidhura për kredi, llojin e mallit apo shërbimit dhe çmimin e tij me para të gatshme;

1.7. Shumën totale të pagueshme nga klienti, të llogaritur në momentin e realizimit të kontratës së kredisë;

1.8. Në rastet kur aplikohet, komisionet për mirëmbajtjen e një apo disa llogarive për transaksionet e pagesave dhe tërheqjeve lidhur me kredinë (përveç nëse zgjedhja e llogarisë për kryerjen e këtyre transaksioneve është e mundshme për klientin), si dhe çdo tarifë tjetër që rrjedh nga marrëveshja e kredisë dhe kushtet kur ato janë të aplikueshme;

- 1.9. Normën e aplikueshme të interesit në rast të vonesave në pagesën e kësteve, siç aplikohet në momentin e realizimit të kontratës së kredisë dhe mënyrën e llogaritjes së saj, si dhe çdo tarifë apo gjobë të pagueshme për vonesë dhe kushtet e aplikimit të tyre;
 - 1.10. Paralajmërimin lidhur me pasojat në rastet e mospagimit të kësteve në afat të caktuar;
 - 1.11. Nëse është e aplikueshme një deklaratë për obligimin e pagesës së komisionit të noterit për regjistrim, garanci apo pagesë për palët e treta që kërkohet për kredinë;
 - 1.12. Llojin e kolateralit (nëse ekziston);
 - 1.13. Detyrimet dhe ndëshkimet (dënimet) e palëve dhe rastet kur ato lindin dhe zbatohen;
 - 1.14. Mënyrën e ndryshimit të kushteve të kontratës dhe përfundimit të saj;
 - 1.15. Numrin e kopjeve të nënshkruara në origjinal të kontratës dhe mënyrën e disponimit të tyre nga palët kontraktuese.
2. Me rastin e dhënies së kredisë ose në momentin e ristrukturimit të saj, IFJB i ofron klientit:
- 2.1. Planin e amortizimit në momentin e lidhjes së marrëveshjes së kredisë dhe në rastet e ristrukturimit, i cili duhet të përmbajë shumat e kësteve dhe periudhat e pagesës së tyre dhe ndarjen e secilës pagesë në shtyllën e principalit të amortizuar, interesit të llogaritur dhe kur janë të aplikueshme kostot e tjera të kërkuara;
 - 2.2. Planin e të gjitha pagesave të paracaktuara dhe të njohura, që klienti paguan në procesin e marrjes së kredisë dhe gjatë kohëzgjatjes së saj, si ato fikse apo variable. IFJB-të duhet të shpalosin për klientin shpenzimet që përfshihen dhe shpenzimet që nuk përfshihen në llogaritjen e NEI;
 - 2.3. Shpenzimet dhe ndëshkimet (dënimet) tjera të mundshme në të ardhmen dhe kushtet kur ato aplikohen;
 - 2.4. Në rastet e normave variable të interesit, një paralajmërim me shkrim për rrezikun nga lëvizjet e normës së interesit gjatë kohëzgjatjes së kredisë, si rezultat i rritjes së indeksit orientues,
 - 2.5. Ndëshkimi i parapagimit. Nëse aplikohet ndëshkimi për pagimin në tërësi apo të pjesshëm të principalit përpara afatit të caktuar, duhet t'i shpaloset klientit së bashku me metodën e llogaritjes së saj.

Neni 6

Shpalosjet tjera

1. Të gjitha IFJB-të duhet të përgatitin listën e çmimeve dhe të gjitha tarifave për të gjitha produktet dhe shërbimet që ato ofrojnë, duke i shpalosur në mënyrë të dukshme dhe ajo listë duhet të jetë në dispozicion për të gjithë klientët e interesuar.

2. IFJB-të duhet të sigurohen që çdo degë dhe njësi e tyre që merret me shërbimin e klientëve të mbajë në çdo kohë listat e tilla të çmimeve të printuara, të cilat përmbajnë informacionin e nevojshëm të gatshme për klientin. Informacioni i tillë duhet të jetë i qartë dhe i kuptueshëm, si dhe duhet të jetë i publikuar edhe në ueb-faqen e IFJB-së.

3. IFJB-të duhet të sigurohet që listat e çmimeve të përditësohen rregullisht dhe nuk duhet të imponojnë tarifa, të cilat janë më të larta se struktura e shpalosur e tyre ose të llogaritin tarifën e tyre në mënyrë kontradiktore me kriteret e shpalosura të llogaritjes.

Neni 7

Zbatimi, Masat Përmirësuese dhe Dënimet Civile

Shkeljet e dispozitave të kësaj rregulloreje do të jenë objekt i masave përmirësuese dhe dënimeve të parashikuara në Ligjin për Bankën Qendrore të Kosovës dhe Ligjin për banka, IMF dhe IFJB.

Neni 8

Shfuqizimi

Me hyrjen në fuqi të kësaj rregulloreje shfuqizohet dispozita e nenit 18 paragrafi 1 nën paragrafi 1.4 i Rregullores për regjistrimin, mbikëqyrjen dhe veprimtaritë e institucioneve financiare jobankare.

Neni 9

Shtojcat

Shtojca të kësaj rregulloreje janë: Aneksi 1 dhe Aneksi 2.

Neni 10

Hyrja në fuqi

Kjo rregullore hyn në fuqi 15 ditë pas miratimit.

Flamur Mrasori

Kryetari i Bordit të Bankës Qendrore

Aneksi 1

Metoda e Llogaritjes së NEI për Kredi

Ekuacioni bazë, për llogaritjen e NEI, barazon mbi një bazë vjetore, **nga njëra anë** vlerën totale të tanishme të kredisë duke zbritur çdo shpenzim të mbajtur (për shembull: shpenzimet administrative, shpenzimet e menaxhmentit etj), të vënë në dispozicion të klientit sipas marrëveshjes së kredisë dhe **në anën tjetër** vlerën totale të tanishme të shlyerjeve dhe/ose pagesave të shpenzimeve, d.m.th.:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1+X)^{-S_l}$$

Ku:

- X është NEI e cila mund të llogaritet (nga algjebra ose nga ndonjë program kompjuterik) kur termat e tjerë në ekuacion janë të njohur.
- m është numri total i kësteve të kredisë, nëse shfrytëzimi i kredisë bëhet me këste, të paguara nga IFJB-ja.
- k është numri në vazhdimësi për këstet e kredisë, nëse shfrytëzimi i kredisë bëhet me këste, të paguara nga IFJB-ja, rrjedhimisht $1 \leq k \leq m$,
- C_k është shuma e tërheqjes, vlera faktike e kredisë së vënë në dispozicion për klientin në periudhën k ,
- t_k është intervali i shprehur në vite dhe fraksione të një viti, ndërmjet datës së tërheqjes së parë (këstit të parë të kredisë) të vënë në dispozicion për klientin (nëse shfrytëzimi i kredisë bëhet me këste) dhe datës së secilës tërheqje pasuese (çdo kësti pasues) të kredisë së vënë në dispozicion të klientit, prandaj $t_1 = 0$,
- m' është numri total i kësteve të paguara nga klienti për shlyerjen e kredisë dhe/ose pagesave të shpenzimeve/tarifave;
- l është numri në vazhdimësi i kësteve të paguara nga klienti për shlyerjen e kredisë apo pagesave të shpenzimeve/tarifave,
- D_l është shuma e këstit të shlyerjes apo pagesës së shpenzimeve/tarifave, nga klienti në periudhën l .
- S_l është intervali, i shprehur në vite apo fraksione të një viti, ndërmjet datës së vlerës së këstit të parë të kredisë së vënë në dispozicion të klientit (nëse shfrytëzimi i kredisë bëhet me këste) ose datës së shfrytëzimi të kredisë, në rast se shfrytëzimi i kredisë bëhet i plotë

dhe datës së secilit këst për shlyerjen e kredisë dhe/ose pagimi i shpenzimeve / tarifave vijuese që paguan klienti.

I. Shënime:

1. Shumat e paguara nga të dy palët në kohë të ndryshme, nuk duhet domosdosmërisht të jenë të barabarta dhe nuk duhet domosdosmërisht të paguhet në intervale të njëjta kohore.
2. Data e fillimit duhet të jetë ajo e pagimit të këstit të parë të shfrytëzimit të kredisë nga IFJB-ja, nëse shfrytëzimi i kredisë bëhet me këste ose e datës së shfrytëzimit të kredisë, në rast të shfrytëzimit të plotë të kredisë në dispozicion të klientit;
3. Intervalet midis datave të përdorura në llogaritje duhet të shprehen në vite ose fraksione të vitit. Një vit presupozohet të ketë 365 ditë ose 366 ditë për vitet e brishtë, 52 javë ose 12 muaj të barabartë. Një muaj i barabartë presupozohet t'i ketë 30.41666 ditë (d.m.th.: 365/12) pavarësisht nëse është apo jo vit i brishtë.
4. Rezultatet e llogaritjes duhet të shprehen me një saktësi, të paktën me një (1) vlerë pas presjes dhjetore. Nëse numri vijues pas një vlere pas presjes dhjetore është më i madh ose i barabartë me 5, vlera e numrit pas presjes dhjetore duhet të rritet për një.
5. Ekuacioni mund të rishkruhet duke përdorur një shumë të vetme në rast të shfrytëzimit të plotë të kredisë nga IFJB-ja (A_k), e cila do të jetë pozitive apo negative, me fjalë të tjera ose e paguar ose e pranuar gjatë periudhave 1 deri te k, e shprehur në vite, d.m.th.:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k},$$

S – është vlera totale e tanishme e kredisë duke zbritur çdo shpenzim/tarifë të mbajtur, për shembull shpenzimet administrative, shpenzimet e menaxhmentit etj. Nëse qëllimi është të balancohen hyrje daljet, vlera e saj do të jetë zero.

IFJB-të duhet të sigurojnë që metodat e zgjidhjes së aplikueshme japin rezultat të barabartë me atë të shembujve të prezantuar në Aneksin 2 të kësaj rregulloreje, në vijim.

II. Supozimet plotësuese për llogaritjen e NEI:

1. Nëse marrëveshja e kredisë i jep klientit të drejtën për tërheqjen e fondeve të kredisë në çdo kohë dhe shumë që ai dëshiron, do të supozohet që kredia tërhiqet menjëherë dhe në total;
2. Nëse marrëveshja e kredisë përcakton mënyra të ndryshme të tërheqjes me aplikim të komisioneve dhe normave të ndryshme të interesit, do të supozohet që kredia do të tërhiqet me komisionin më të lartë të caktuar dhe normën e interesit më të lartë të aplikuar për rastet e tërheqjeve më të zakonshme për këtë lloj të marrëveshjeve të kredisë;

3. Nëse marrëveshja e kredisë i jep klientit të drejtën e tërheqjes në përgjithësi të fondeve të kredisë, por imponon, midis mënyrave të ndryshme, kufizimet lidhur me shumën dhe periudhën kohore të tërheqjeve, do të supozohet që shuma e kredisë tërhiqet në datën më të hershme të parashikuar në marrëveshje dhe në përputhje me limitet e caktuara të tërheqjeve;
4. Nëse nuk përcaktohet një plan fiksi i kësteve, do të supozohet se:
 - a. kredia jepet për një periudhë një vjeçare; dhe
 - b. kredia do të paguhet në 12 këste të barabarta mujore;
5. Në rastet kur ka një plan fiksi të kësteve për shlyerjen e kredisë, por shuma e kësteve të tilla është e ndryshueshme, do të supozohet që shuma e çdo pagese do të jetë shuma më e ulët e parashikuar me marrëveshje;
6. Përveç nëse përcaktohet ndryshe, kur marrëveshja e kredisë parashikon më shumë se një datë të ri-pagesës (shlyerjes), do të supozohet që kredia do të jetë e disponueshme dhe pagesat kryhen në datën më të hershme të përcaktuar me marrëveshje;
7. Në rastet e mbitërheqjeve, do të supozohet që kredia do të tërhiqet tërësisht dhe për tërë kohëzgjatjen e marrëveshjes së kredisë. Nëse kohëzgjatja e marrëveshjes së kredisë nuk është e ditur, NEI duhet të llogaritet me supozimin se kohëzgjatja e asaj kredie është tre muaj;
8. Nëse ofrohen norma të ndryshme të interesit dhe komisione të ndryshme për një periudhë ose një shumë (vlerë) të kufizuar kredia, norma e interesit dhe komisionet duhet të supozohet të jenë më të lartat për të gjithë kohëzgjatjen e marrëveshjes së kredisë;
9. Për marrëveshjet për kredi konsumuese për të cilat është rënë dakord për normë fikse të interesit për periudhën fillestare, në fund të së cilës caktohet një normë tjetër e interesit dhe vazhdimisht e ndryshuar në baza të rregullta sipas një indeksi të rënë dakord, llogaritja e NEI duhet të bazohet në supozimin, se në fund të periudhës me normë fikse të interesit, norma e interesit është e njëjtë si në momentin e llogaritjes së saj, bazuar në vlerën e indeksit të rënë dakord në atë moment.

Aneksi 2

Shembujt e Llogaritjes së Normës Efektive të Interesit për Kreditë

Qëllimi i shembujve të llogaritjes së NEI'së është ilustrimi me shembuj të zbatimit të llogaritjes së NEI sipas formulës së paraqitur në Aneksin 1 dhe supozimeve të përdorura për lloje të ndryshme të produkteve dhe shërbimeve. Përdorimi i këtyre shembujve ju ndihmon IFJB-ve që të arrijnë rezultatet e njëjta gjatë implementimit të kësaj Rregulloreje.

Shembujt në vijim janë marrur nga raporti final i vitit 2009 i lëshuar nga Drejtorati i Shëndetësisë së Përgjithshme dhe Mbrojtjes së Konsumatorit, mbi Studimin e Llogaritjes së Përqindjes Vjetore të Shpenzimeve për Marrëveshjet e Kredive Konsumuese, që mund të gjendet në uebfaqen: http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/study_APR_en.pdf , me disa ndryshime nga ana e BQK'së për përshtatjen e tyre me kërkesat e kësaj Rregulloreje.

Tabela 1 në vijim paraqet disa nga tiparet e përbashkëta të përdorura në shembujt në vijim për produkte të ndryshme kreditore.

Tabela1

Tiparet	Kreditë me Këste	Kreditë “Revolving” të përsëritshme në rrotacion
Shuma	€ 6000 (me përjashtim të 11, 14, 15)	€ 1000
Kohëzgjatja	2 vite (me përjashtim 1, 2, 15, 17)	Me përcaktim të një pagese minimale prej 20% e shumës në shfrytëzim, me një minimum prej € 20 (me përjashtim të 18 19 and 20)
Shpeshtësia e pagesave	Mujore (me përjashtim të 1, 2, 14)	Mujore
Norma e interesit	9% vjetor (me përjashtim të 14, 15)	12% efektive
Komisionet dhe tarifat tjera (kur kërkohen)	Shpenzimet administrative € 60	Shpenzimet administrative € 25 nëse kërkohet vetëm një pagesë ose €2.5 për muaj
Shpenzimet e sigurimit (kur kërkohen)	5% e shumës fillestare të kredisë	1.5% të shumës në shfrytëzim

Tabela 2 në vijim paraqet shembujt e përdorur në këtë aneks, përfshirë këtu një përshkrim të shkurt të tyre dhe tiparet që i dallojnë.

Tabela 2

Numri	Përshkrimi	Tiparet
Kredit të llojit “Revolving” të përsëritshme në rrotacion		
1	Kredi e paguar vetëm me një këst	Kohëzgjatja dhe numri i pagesave / kësteve
2	Kredi me katër këste vjetore	Kohëzgjatje dhe shpeshtësia e pagesave
3	Kredi me këste mujore	Këstet mujore

4	Kredi me këste me pagesën e parë të kryer brenda një numri të caktuar të ditëve	Periudha e pagesës së parë me gjatësi të ndryshme
5	Kredi me këste me shpenzime administrative	Shpenzimet administrative
6	Kredi me këste me shpenzime administrative të shpërndara me pagesat e rregullta të kësteve	Shpenzime të rregullta administrative
7	Kredi me këste me shpenzime administrative dhe premium të rregullt të sigurimit	Premium të rregullta të sigurimit
8	Kredi me këste me shpenzime administrative dhe një shumë e vetme për premiumin e sigurimit.	Premium të sigurimit të paguara vetëm një herë gjatë kohëzgjatjes së kredisë
9	Kredi “Balon” me shpenzime administrative dhe premium të rregullta të sigurimit	Pagesat “Balon”
10	Kredi me këste me një pagesë në formë të paradhënies dhe shpenzime administrative	Pagesa në formë të paradhënies
11	Kredi në formë të lizingut financiar	Pagesa si paradhënie plus pagesa përmbyllëse
12	Kredi me këste me shpenzime administrative dhe këste në zbritje	Këste në zbritje
13	Kredi me këste me shpenzime administrative dhe këste në rritje	Këste në rritje
14	Kredi me këste me këste të ndryshueshme	Këste të ndryshueshme
15	Kredi me numër të vogël të kësteve dhe shpenzime të larta	Numër i vogël i kësteve dhe shpenzime të larta
16	Kredi me këste me normë të interesit në rritje	Normë e interesit në rritje
17	Kredi pa një plan fiks të kësteve të pagueshme	Pa plan fiks të kësteve
Numri	Përshkrimi	Tiparet
Kredit të llojit “Revolving” të përsëritshme në rrotacion		
18	Kredi “Revolving” me kohëzgjatje të paracaktuar dhe pagesa të rregullta të kostos totale të kredisë (interesi dhe komisionet)	Pagesa të rregullta të kostos totale të kredisë
19	Mbitërheqjet të lejuara për kohë të pacaktuar dhe pagesa të rregullta të kostos totale të kredisë	Mbitërheqjet të lejuara për kohë të pacaktuar dhe pagesa të rregullta të kostos totale të kredisë
20	Kredi për kohë të pacaktuar “Open end credit” me shpenzime administrative dhe këste të rregullta me shumë fikse	Kredi për kohë të pacaktuar “Open-end credit” me shpenzime administrative dhe këste të rregullta me shumë fikse

21	Kredi për kohë të pacaktuar “Open end credit” me shpenzime administrative dhe pagesa të rregullta të kostos totale të kredisë (interesi) plus një përqindje minimale e principalit në shfrytëzim	“Open end credit” me shpenzime administrative dhe pagesa të rregullta të kostos totale të kredisë plus një përqindje minimale e principalit në shfrytëzim
22	Kredi për kohë të pacaktuar ‘Open end credit’ me shpenzime administrative dhe pagesa të rregullta të kostos totale të kredisë (interesi dhe premiumet e sigurimit) plus një përqindje minimale e principalit në shfrytëzim	Premiume të rregullta të sigurimit
23	Kredi për kohë të pacaktuar ‘Open end credit’ me shpenzime administrative dhe pagesa të rregullta të një përqindje minimale të shumës në shfrytëzim (principalit dhe interesit)	Kredi për kohë të pacaktuar ‘Open end credit’ me shpenzime administrative dhe pagesa të rregullta të një përqindje minimale të shumës në shfrytëzim (principalit dhe interesit)
24	Karta krediti me shpenzime vjetore të mirëmbajtjes, normë të interesit në rritje dhe këste të rregullta të një përqindje minimale të shumës në shfrytëzim (principalit dhe interesit)	Shpenzime vjetore të mirëmbajtjes dhe normë të interesit në rritje

SHEMBUJT:

Shembujt në vijim ilustrojnë llogaritjen e NEI për produkte të ndryshme të ofruara nga institucionet financiare dhe mbulojnë një numër të gjerë të elementeve dhe karakteristikave të veçanta të tyre. Këta shembuj duhet të kuptohen vetëm si të imagjinuar në kuptimin që shumat, shpenzimet dhe normat e interesit e supozuara janë vetë ilustrues të produkteve të tregut, të cilat në realitet mund të kombinojnë edhe karakteristikat e ndryshme të paraqitura me këta shembuj:

SHEMBULLI 1

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Eurove e cila paguhet me një pagesë të vetme prej 6,270 pas gjashtë muajve.

Ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 6270 \frac{1}{(1 + X)^{0.5}}$$

i cili na jep $X=9.202500\%$, d.m.th.: NEI është 9.2%.

SHEMBULLI 2

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Eurove e cila paguhet me 4 këste të barabarta vjetore në vlerë prej € 1852.01.

Ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 1852.01 \frac{1}{(1+X)^1} + 1825.01 \frac{1}{(1+X)^2} + 1825.01 \frac{1}{(1+X)^3} + 1825.01 \frac{1}{(1+X)^4}$$

ose:

$$6000 = 1852.01 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^4}}{X}$$

i cili na jep $X=8.999951\%$, d.m.th.: NEI është 9.0% .

SHEMBULLI 3

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Eurove e cila paguhet me 24 këste të barabarta mujore në vlerë prej € 274.11.

Ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 274.11 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 274.11 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 274.11 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

or:

$$6000 = 274.11 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X=9.381299\%$, d.m.th.: NEI është 9.4% .

SHEMBULLI 4

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Euro e cila paguhet me 24 këste të barabarta mujore, ku kësti i parë duhet të paguhet brenda një numri të caktuar të ditëve pas nënshkrimit të marrëveshjes.

Së pari paraqitet rasti kur kësti i parë duhet të paguhet 20 ditë pas marrëveshjes në vitin i cili ka 365 ditë. Norma e interesit është 9% , kësti mujor është €273.41, dhe ekuacioni paraqitet:

$$\begin{aligned}
6000 &= 273.41 \frac{1}{(1+X)^{20/365}} + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{20/365+1/12}} + \dots + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{20/365+23/12}} = \\
&= (1+X)^{1/12-20/365} \left[273.41 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots \right. \\
&\quad \left. + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{24/12}} \right]
\end{aligned}$$

ose:

$$6000 = 273.41 x (1+X)^{1/12-20/365} \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X=9.381531\%$, d.m.th.: NEI është 9.4% .

Në rastet kur periudha prej 20 ditëve qëllon në vitin e brishtë, me përdorimin e normës së njëjtë të interesit prej 9% kësti mujor mbetet i njëjtë si më parë me saktësinë prej dy shifrave pas presjes dhjetore. Ekuacioni i ri paraqitet:

$$\begin{aligned}
6000 &= 273.41 \frac{1}{(1+X)^{20/366}} + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{20/366+1/12}} + \dots + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{20/366+23/12}} = \\
&= (1+X)^{1/12-20/366} \left[273.41 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots \right. \\
&\quad \left. + 273.41 \frac{1}{(1+X)^{24/12}} \right]
\end{aligned}$$

ose:

$$6000 = 273.41 x (1+X)^{1/12-20/366} \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X=9.383024\%$, d.m.th.: NEI është 9.4% .

Në rastin kur numri i ditëve deri në pagesën e kështit të parë është një muaj plus periudha prej 20 ditëve në vitin me 365 ditë. Me normën e interesit prej 9% , kësti mujor është më i lartë, që paraqet kohën më të gjatë të kredisë dhe shuma e kësteve është €275.45. Ekuacioni paraqitet:

$$\begin{aligned}
6000 &= 275.45 \frac{1}{(1+X)^{20/365}} + 275.45 \frac{1}{(1+X)^{20/365+1/12}} + \dots + 275.45 \frac{1}{(1+X)^{20/365+24/12}} = \\
&= (1+X)^{-20/365} \left[275.45 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 275.45 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 275.45 \frac{1}{(1+X)^{24/12}} \right]
\end{aligned}$$

ose:

$$6000 = 275.45 \times (1 + X)^{-20/365} \frac{1 - \frac{1}{(1 + X)^{24/12}}}{(1 + X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 9.377528\%$, d.m.th.: NEI është 9.4% .

Në fund, rasti kur numri i ditëve për pagesën e këstit të parë është një muaj e 20 ditë kur kemi vitin e brishtë, kësti mujor mbetet i njëjtë si më parë me një saktësi prej dy shifrave pas presjes dhjetore dhe ekuacioni paraqitet:

$$\begin{aligned} 6000 &= 275.45 \frac{1}{(1 + X)^{20/366+1/12}} + 275.45 \frac{1}{(1 + X)^{20/366+2/12}} + \dots + 275.45 \frac{1}{(1 + X)^{20/366+24/12}} = \\ &= (1 + X)^{-20/366} \left[275.45 \frac{1}{(1 + X)^{1/12}} + 275.45 \frac{1}{(1 + X)^{2/12}} + \dots + 275.45 \frac{1}{(1 + X)^{24/12}} \right] \end{aligned}$$

ose:

$$6000 = 275.45 \times (1 + X)^{-20/366} \frac{1 - \frac{1}{(1 + X)^{24/12}}}{(1 + X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 9.378904\%$, d.m.th.: NEI është 9.4% .

SHEMBULLI 5

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Eurove e cila paguhet me 24 këste të barabarta mujore prej €274.11. Shpenzimet administrative prej €60 të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës.

Ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 60 + 274.11 \frac{1}{(1 + X)^{1/12}} + 274.11 \frac{1}{(1 + X)^{2/12}} + \dots + 274.11 \frac{1}{(1 + X)^{24/12}}$$

ose:

$$6000 = 60 + 274.11 \frac{1 - \frac{1}{(1 + X)^{24/12}}}{(1 + X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 10.474957\%$, d.m.th.: NEI është 10.5% .

Në krahasim me shembullin 3, NEI rritet si rezultat i shpenzimeve shtesë.

SHEMBULLI 6

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Eurove e cila paguhet me 24 këste të barabarta mujore prej €274.11. Shpenzimet administrative prej €60 të shpërndara me pagesat e kësteve.

Kësti mujor:

$$A = 274.11 + \frac{60}{24} = € 276.61$$

dhe ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 276.61 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 276.61 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 276.61 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

ose:

$$6000 = 276.61 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 10.368635\%$, d.m.th: NEI është 10.4%.

Krahasuar me shembullin 5, NEI zvogëlohet si rezultat i shpërndarjes së shpenzimeve administrative përgjatë kësteve të pagimit të kredisë.

SHEMBULLI 7

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Eurove e cila paguhet me 24 këste të barabarta mujore prej €274.11. Shpenzimet administrative prej €60 të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës plus shpenzimet e sigurimit prej 5% të limitit të kredisë të shpërndara përgjatë pagesave të kësteve.

Shpenzimet e premiumeve të sigurimit duhet të përfshihen në koston totale të kredisë nëse sigurimi është i detyrueshëm për marrjen e kredisë apo marrjen e kredisë me kushtet e reklamuar dhe nëse ky shërbim kryhet nga institucioni financiar dhe i ngarkohet konsumatorit. Supozohet se ky është një rast i tillë.

Kësti mujor është:

$$A = 274.11 + \frac{5\% \times 6000}{24} = \text{€ } 286.61$$

dhe ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 60 + 286.61 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 286.61 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 286.61 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

ose:

$$6000 = 60 + 286.61 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 15.506941\%$, d.m.th.: NEI është 15.5%.

SHEMBULLI 8

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6,000 Eurove e cila paguhet me 24 këste të barabarta mujore. Shpenzimet administrative prej €60 të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës plus shpenzimet e sigurimit prej 5% të limitit të kredisë të pagueshme me vetëm një shumë me rastin e nënshkrimit të kontratës.

Shpenzimet e premieeve të sigurimit duhet të përfshihen në koston totale të kredisë nëse sigurimi është i detyrueshëm për marrjen e kredisë apo marrjen e kredisë me kushtet e reklamuar dhe nëse ky shërbim kryhet nga institucioni financiar dhe i ngarkohet konsumatorit. Supozohet se ky është një rast i tillë.

Shuma e paguar për sigurim nxirret nga shuma totale e kredisë dhe përqindja e shpenzimeve të sigurimit:

$$6000 + 5\% \times 6000 = \text{€ } 6300$$

rrjedhimisht, kësti mujor me të cilin paguhet edhe sigurimi është €287.81.

Ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 60 + 287.81 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 287.81 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 287.81 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

ose:

$$6000 = 60 + 287.81 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 15.993938\%$, d.m.th.: NEI është 16.0% .

Krahasuar me shembullin 7, kësti dhe NEI janë më të larta që reflektojnë shpenzimet e sigurimit të paguara në momentin e nënshkrimit të kontratës.

SHEMBULLI 9

Marrëveshje e kredisë së llojit të quajtur “Balloon” në shumë prej €6000 të pagueshme me 23 këste të barabarta mujore plus këstit të 24’përmbyllës i cili paraqet 25% të shumës totale të kredisë. Shpenzimet administrative prej €60 të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës plus shpenzimet e sigurimit prej 5% të limitit të kredisë të shpërndara përgjatë pagesave të kësteve mujore.

Shpenzimet e premiumeve të sigurimit duhet të përfshihen në koston totale të kredisë nëse sigurimi është i detyrueshëm për marrjen e kredisë apo marrjen e kredisë me kushtet e reklamuar dhe nëse ky shërbim kryhet nga institucioni financiar dhe i ngarkohet konsumatorit. Supozohet se ky është një rast i tillë.

Me normën e interesit prej 9%, kësti mujor i cili siguron pagesën e plotë të kredisë është €225.44. Këstet mujore për 23 këstet e para janë:

$$A_{1-23} = 225.44 + \frac{5\% \times 6000}{24} = € 237.94$$

ndërsa kësti në muajin e 24 është:

$$A_{24} = 25\% \times 6000 + \frac{5\% \times 6000}{24} = € 1512.50$$

Ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 60 + 237.94 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 237.94 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 237.94 \frac{1}{(1+X)^{23/12}} + 1512.50 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

ose:

$$6000 = 60 + 237.94 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{23/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1} + 1512.50 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

i cili na jep $X = 14.610574\%$, d.m.th.: NEI është 14.6% .

Ky shembull paraqet rastin kur ofrohet një shtyrje e pagesës së një pjese të madhe të kredisë për në fund me rastin e përmbylljes së marrëveshjes. Rreziku më i lartë kreditor si pasojë e kësaj pagese mund të arsyetoj kërkesën për sigurim të kredisë.

SHEMBULLI 10

Marrëveshje e kredisë në shumë prej €6000 të pagueshme me 24 këste të barabarta mujore plus një pagese avans që paraqet 25% të shumës fillestare të kredisë. Shpenzimet administrative prej €60 të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës.

Pagesa e avansit nuk është asnjëherë pjesë e financimit. Kështu që shuma e kredisë është:

$$6000 - 25\% \times 6000 = \text{€ } 4500$$

Me normën e interesit prej 9%, kësti mujor i cili siguron pagesën e plotë të kredisë është

€205.58.

Ekuacioni paraqitet:

$$4500 = 60 + 205.58 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 205.58 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 205.58 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

ose:

$$4500 = 60 + 205.58 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 10.843883\%$, d.m.th.: NEI është 10.8% .

Ky shembull paraqet marrëveshjet e kredive të llojit të lizingjeve financiare pa një pagesë të veçantë përmbyllëse.

SHEMBULLI 11

Marrëveshjet për lizing financiar për mallra me çmim psh.: 20,000 Euro për një periudhë prej dy viteve. Marrëveshja përcakton një pagesë në avans prej 50% të çmimit, 23 këste mujore plus një pagesë përmbyllëse prej 10% të çmimit. Si dhe shpenzimet administrative prej 60 Eurove të pagueshme në rastin e nënshkrimit të kontratës.

Pagesa në avans nuk është pjesë e financimit. Kështu që shuma e kredisë është:

$$20000 - 50\% \times 20000 = \text{€ } 10000$$

Pagesa në muajin e 24 është:

$$A_{24} = 10\% \times 20000 = \text{€ } 2000$$

Me normën e interesit prej 9%, kësti mujor i cili siguron pagesën e plotë të kredisë është €395.58.

Ekuacioni paraqitet:

$$10000 = 60 + 395.58 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 395.58 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 395.58 + 2000 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

ose:

$$10000 = 60 + 395.94 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{23/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1} + 2000 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

i cili na jep $X = 9.957314\%$, d.m.th.: NEI është 10.0%.

Ky shembull është një kombinim i dy pagesave të veçanta të cilat janë paraqitur në shembujt paraprakë.

SHEMBULLI 12

Marrëveshje për kredi në shumë prej 6000 Euro me dy periudha të pagesave në muajin e 11 përkatësisht 3'të. Periudha e pagesës së kështit të dytë korrespondon me 60% të kështit të periudhës së parë. Shpenzimet administrative prej €60 të pagueshme në momentin e kontratës.

Me normën e interesit prej 9%, kështet mujore janë € 345.99 dhe € 207.59.

Ekuacioni paraqitet:

$$\begin{aligned} 6000 = & 60 + 345.99 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + \dots + 345.99 \frac{1}{(1+X)^{11/12}} + 207.59 \frac{1}{(1+X)^{12/12}} + \dots \\ & + 207.59 \frac{1}{(1+X)^{24/12}} = 60 + 345.99 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + \dots + 345.99 \frac{1}{(1+X)^{11/12}} + \\ & + \frac{1}{(1+X)^{11/12}} \left[207.59 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + \dots + 207.59 \frac{1}{(1+X)^{13/12}} \right] \end{aligned}$$

ose:

$$6000 = 60 + 345.99 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{11/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1} + 207.59 \frac{1}{(1+X)^{11/12}} \times \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{13/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 10.631509\%$, d.m.th.: NEI është 10.6%.

SHEMBULLI 13

Marrëveshje për kredi në shumë prej €6000 me dy periudha pagese prej 11 muajve përkatësisht 13 muajve. Pagesa e kështit të periudhës së parë korrespondon me 60% të kështit të periudhës së dytë. Shpenzimet administrative prej €60 të pagueshme me rastin e nënshkrimit të kontratës.

Me normën e interesit prej 9%, kështet mujore përkatëse janë € 203.61 dhe € 339.35. kështi I dytë është $1/0.6 - 1 = 66.666667\%$ më i madh se sa kështi i parë.

Ekuacioni paraqitet:

$$\begin{aligned} 6000 = & 60 + 203.61 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + \dots + 203.61 \frac{1}{(1+X)^{11/12}} + 339.35 \frac{1}{(1+X)^{12/12}} + \dots \\ & + 339.35 \frac{1}{(1+X)^{24/12}} = 60 + 203.61 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + \dots + 203.61 \frac{1}{(1+X)^{11/12}} \\ & + \frac{1}{(1+X)^{11/12}} \left[339.35 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + \dots + 339.35 \frac{1}{(1+X)^{13/12}} \right] \end{aligned}$$

ose:

$$6000 = 60 + 203.61 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{11/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1} + 339.35 \frac{1}{(1+X)^{11/12}} \times \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{13/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 10.354709\%$, d.m.th.: NEI është 10.4% .

SHEMBULLI 14

Marrëveshje për Kredi në shumën prej €1000 e pagueshme në dy këste, ose kështit prej €700 pas një viti dhe €500 pas dy viteve, ose €500 pas një viti dhe €700 pas dy viteve.

Normat e interesit janë 13.90% dhe 12.32% për rastin e pare respektivisht të dytin

Në rastin e pare, ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 700 \frac{1}{(1+X)^1} + 500 \frac{1}{(1+X)^2}$$

i cili na jep $X = 13.898667\%$.

Në rastin e dytë, ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 500 \frac{1}{(1+X)^1} + 700 \frac{1}{(1+X)^2}$$

i cili na jep $X = 12.321246\%$.

Sipas supozimit 5, në rastet ku ekziston një plan fiks i pagesave por shuma e tyre është e ndryshueshme, shuma e çdo pagese do të jetë shuma më e ulët e parashikuar me marrëveshje. Rrjedhimisht, në këtë rast duhet të zgjedhet shuma prej 500 si pagesa e pare, dmth NEI merret ajo e rastit të dytë që është $NEI = 12.3\%$.

Ky shembull tregon që NEI është e varur nga skema e pagesave dhe paraqitja e koston totale të kredisë me informacionin paraprak apo në marrëveshjen e kredisë në këto raste, nuk paraqet ndonjë rëndësi për konsumatorin. Pavarësisht nga ajo që kosto totale e kredisë është € 200 në të dy rastet, normat e interesit janë të ndryshme.

SHEMBULLI 15

Marrëveshja e kredisë në shumë totale prej 1000 Eurove e pagueshme në katër këste të barabarta të llogaritura duke aplikuar normën e interesit prej 18%, plus shpenzimeve administrative prej 60 Eurove të shpërndara përgjatë pagesave të kësteve të rregullta.

Kësti mujor i cili përmyll pagesën e kredisë është € 259.44, dhe këstet mujore janë:

$$A = 259.44 + \frac{60}{4} = € 274.44$$

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 274 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 274.44 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + 274.44 \frac{1}{(1+X)^{3/12}} + 274.44 \frac{1}{(1+X)^{4/12}}$$

ose:

$$1000 = 274.44 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{4/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 57.138738\%$, d.m.th.: NEI është 57.1%.

SHEMBULLI 16

Marrëveshje për kredi me shumë totale prej 6000 Euro e pagueshme me 24 këste mujore. Me normë interesi prej 5% deri në 9% në vitin e parë e cila mbetet e njëjtë deri në fund të marrëveshjes së kredisë. Shpenzimet administrative prej 60 Euro të pagueshme me rastin e nënshkrimit të kontratës.

Sipas supozimit 8, në rastet kur ofrohen norma të ndryshme të interesit dhe komisioneve për një shumë apo periudhë të kufizuar kohore, supozohet që norma e interesit dhe komisionet janë më të lartat përgjatë gjithë kohëzgjatjes së marrëveshjes së kredisë. Prandaj, NEI në rastin e kësaj marrëveshje, duhet të llogaritet duke përdorur normën e interesit prej 9% për 4 vite. Rezultati përputhet me Shembullin 5, ku NEI është 10.5%.

SHEMBULLI 17

Marrëveshje e kredisë me shumën totale prej 6000 Eurove dhe shpenzimet administrative prej 60 Eurove.

Pasi që kjo marrëveshje e kredisë nuk përcakton një plan fiks të pagesave, duhet të përdoret supozimi 4. Sipas këtij supozimi, parashihet që: a. Kredia jepet për një periudhë kohore prej një viti, dhe b. Kredia do të paguhet në 12 këste të barabarta mujore.

Kësti mujor i cili siguron pagimin e plotë të kredisë dhe shpenzimeve të interesit për 12 muaj është €524.71.

Nëse marrëveshja përcakton që shpenzimet administrative janë të pagueshme me rastin e nënshkrimit të marrëveshjes, ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 60 + 524.71 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 524.71 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 524.71 \frac{1}{(1+X)^{12/12}}$$

ose:

$$6000 = 60 + 524.71 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{12/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 11.461367\%$, d.m.th.: NEI është 11.5%.

Nëse marrëveshja nuk përcakton një plan fiks të pagesave të shpenzimeve administrative, pagesat shpërndahen nëpër këstet e barabarta mujore. Pagesat mujore paraqiten:

$$A = 524.71 + \frac{60}{12} = € 529.71$$

Ekuacioni paraqitet:

$$6000 = 529.71 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 529.71 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 529.71 \frac{1}{(1+X)^{12/12}}$$

ose:

$$6000 = 529.71 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{12/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1}$$

i cili na jep $X = 11.342929\%$, d.m.th.: NEI është 11.3% .

SHEMBULLI 18

Marrëveshja e kredisë për shumën totale prej 1000 Eurove për një periudhë kohore prej dy viteve. Në rastet kur marrëveshja përcakton pagesë e koston totale të kredisë në bazë mujore dhe pagesën e shumës totale të kredisë në fund të marrëveshjes. Shpenzimet administrative prej 0.25% e limitit të kredisë për çdo muaj.

Supozimi 1, që parashikon se shuma e kredisë tërhiqet tërësisht dhe menjëherë aplikohet për të gjithë shembujt në vijim, të cilët i referohen gjithashtu marrëveshjeve të kredisë në formën “revolving”.

Gjithashtu, siç kemi paraqitur në fillim të Aneksit 2 të kësaj Rregulloreje, norma e interesit për këta shembuj supozohet të jetë norma efektive prej 12% .

Për këtë shembull, shpenzimet mujore të interesit, të llogaritura sipas normave të barabarta mujore janë:

$$100 \times [(1+r)^{1/12} - 1] = 100 \times [(1+0.12)^{1/12} - 1] = 1000 \times 0,9488793\% = \text{€}9.49$$

Ku pagesat mujore të interesit dhe komisioneve:

$$A = 1000 \times (0,9488793\% + 0.25\%) = \text{€} 11.99$$

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 11.99 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 11.99 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 11.99 \frac{1}{(1+X)^{23/12}} + (11.99 + 1000) \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

ose:

$$1000 = 11.99 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{24/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1} + 1000 \frac{1}{(1+X)^{24/12}}$$

i cili na jep $X= 15.37578\%$, d.m.th.: NEI është 15.4% .

Ky shembull përfaqëson disa lloje të kredive në formë “revolving”.

SHEMBULLI 19

Marrëveshje e kredisë me shumën maksimale prej 1000 Eurove në formë të mbitërheqjes. Marrëveshja e kredisë nuk imponon ndonjë kërkesë lidhur me pagesën e principalit, por kërkon pagesën mujore të kostos totale të kredisë. Shpenzimet administrative janë 2.5 Euro për muaj.

Sipas supozimit 9, i cili aplikohet në mënyrë të veçantë për mbitërheqjet, në fjalinë e dytë, në rastet kur nuk dihet kohëzgjatja e marrëveshjes së kredisë, siç kemi rastin e këtij shembulli, norma efektive e interesit duhet të llogaritet mbi supozimin se kohëzgjatja e kredisë është tre muaj.

Ngjashëm me shembullin e sipërm, pagesa mujore e interesit dhe komisioneve nxjerrët përmes:

$$A = 1000 \times 0,9488793\% + 25\% = \text{€ } 11.99$$

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 11.99 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 11.99 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + (11.99 + 1000) \frac{1}{(1+X)^{3/12}}$$

ose:

$$1000 = 11.99 \frac{1 - \frac{1}{(1+X)^{3/12}}}{(1+X)^{1/12} - 1} + 1000 \frac{1}{(1+X)^{3/12}}$$

i cili na jep $X= 15.375765\%$, d.m.th.: NEI është 15.4% .

SHEMBULLI 20

Marrëveshjet e kredisë në formë të hapur me shumën prej 1000 Euro. Kur marrëveshja kërkon pagesën e një shume fikse prej 100 Eurove për çdo muaj deri në pagimin komplet të kredisë. Shpenzimet administrative të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës në shumë prej 25 Eurove.

Edhe pse marrëveshja e kredisë ka një kohëzgjatje të pakufizuar të vlefshmërisë (kredi për kohë të pakufizuar), tërheqja e menjëhershme dhe e plotë e kredisë dhe skema e pagimeve përcaktojnë që kredia të paguhet komplet brenda 11 muajve.

Sipas planit të amortizimit, shuma e pagesës së fundit është vetëm $A_{11}=55.77$, e cila korrespondon me shumën e borxhit në fund të muajit 11.

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 25 + 100 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 100 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 100 \frac{1}{(1+X)^{10/12}} + 55.77 \frac{1}{(1+X)^{11/12}}$$

i cili na jep $X= 18.151662\%$, d.m.th.: NEI është 18.2% .

Ky shembull përfaqëson disa lloje të kredive në formë të kredit kartelave.

SHEMBULLI 21

Marrëveshja e kredisë në formë të hapur me shumën prej 1000 Eurove. Kur marrëveshja kërkon pagimin e kostos totale të kredisë për çdo muaj plus një pagesë minimale prej 20% të kredisë aktive me një minimum prej 20 Eurove. Shpenzimet administrative prej 25 Eurove të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës.

Edhe pse marrëveshja e kredisë nuk ka kufizim kohor të kohëzgjatjes së saj (kredi për kohë të pacaktuar), tërheqja e menjëhershme e shumës së plotë të kredisë dhe skema e pagesave përcakton që kredia të paguhet brenda 16 muajve.

Këto 16 pagesat mujore mund të nxjerrën përmes planit të amortizimit, që janë $A_1 = 209.49$; $A_2 = 167.59$; $A_3 = 134.07$; $A_4 = 107.26$; $A_5 = 85.81$; $A_6 = 68.65$; $A_7 = 54.92$; $A_8 = 43.93$; $A_9 = 35.15$; $A_{10} = 28.12$; $A_{11} = 22.49$; $A_{12} = 20.82$; $A_{13} = 20.63$; $A_{14} = 20.44$; $A_{15} = 20.25$; $A_{16} = 5.96$.

Pagesa e fundit mund të jetë më e ulët se sa shuma minimale nëse shuma minimale e borxhit është më e ulët se sa shuma minimale.

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 25 + 209.49 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 167.59 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 20.25 \frac{1}{(1+X)^{15/12}} + 5.96 \frac{1}{(1+X)^{16/12}}$$

i cili na jep $X= 19.633825\%$, d.m.th.: NEI është 19.6%.

Ky shembull përfaqëson disa shembuj të kredit kartelave dhe kredive të “revolving”.

SHEMBULLI 22

Marrëveshja e kredisë në formë të hapur me shumën prej 1000 Eurove. Kur marrëveshja kërkon pagimin e koston totale të kredisë për çdo muaj plus një pagesë minimale prej 20% të kredisë aktive me një minimum prej 20 Eurove. Shpenzimet administrative prej 25 Eurove të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës plus shpenzimet mujore të sigurimit prej 1.5% të kredisë aktive.

Edhe pse marrëveshja e kredisë nuk ka kufizim kohor të kohëzgjatjes së saj (kredi për kohë të pacaktuar), tërheqja e menjëhershme e shumës së plotë të kredisë dhe skema e pagesave përcakton që kredia të paguhet brenda 16 muajve.

Këto 16 pagesat mujore mund të nxjerrën përmes planit të amortizimit, që janë $A1 = 224.49$;

$A2 = 179.59$; $A3 = 143.67$; $A4 = 114.94$; $A5 = 91.95$; $A6 = 73.56$; $A7 = 58.85$; $A8 = 47.08$; $A9 = 37.66$; $A10 = 30.13$; $A11 = 24.10$; $A12 = 22.10$; $A13 = 21.61$; $A14 = 21.12$; $A15 = 20.63$; $A16 = 6.04$.

Pagesa e fundit mund të jetë më e ulët se sa shuma minimale nëse shuma minimale e borxhit është më e ulët se sa shuma minimale.

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 25 + 224.49 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 179.59 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 20.63 \frac{1}{(1+X)^{15/12}} + 6.04 \frac{1}{(1+X)^{16/12}}$$

Që rezulton me $X= 43.239947\%$, d.m.th.: NEI është 43.2%.

Ky shembull përfaqëson disa shembuj të kredit kartelave dhe kredive të “revolving”.

SHEMBULLI 23

Marrëveshja e kredisë në formë të hapur me shumën prej 1000 Eurove. Kur marrëveshja kërkon pagimin e koston totale të kredisë për çdo muaj plus një pagesë minimale prej 20% të kredisë aktive me një minimum prej 20 Eurove. Shpenzimet administrative të pagueshme në momentin e nënshkrimit të kontratës në shumë prej 25.

Edhe pse marrëveshja e kredisë nuk ka kufizim kohor të kohëzgjatjes së saj (kredi për kohë të pacaktuar), tërheqja e menjëhershme e shumës së plotë të kredisë dhe skema e pagesave përcakton që kredia të paguhet brenda 16 muajve.

Këto 16 pagesat mujore mund të nxjerrën përmes planit të amortizimit, që janë $A_1 = 201.90$; $A_2 = 163.05$; $A_3 = 131.68$; $A_4 = 106.34$; $A_5 = 85.88$; $A_6 = 69.36$; $A_7 = 56.01$; $A_8 = 45.23$; $A_9 = 36.53$; $A_{10} = 29.50$; $A_{11} = 23.83$; $A_{12} = 20.00$; $A_{13} = 20.00$; $A_{14} = 20.00$; $A_{15} = 20.00$; $A_{16} = 18.00$.

Pagesa e fundit mund të jetë më e ulët se sa shuma minimale nëse shuma minimale e borxhit është më e ulët se sa shuma minimale.

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 25 + 201.90 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 163.05 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 20.00 \frac{1}{(1+X)^{15/12}} + 18.00 \frac{1}{(1+X)^{16/12}}$$

i cili na jep $X = 19.343775\%$, d.m.th.: NEI është 19.3%.

Ky shembull përfaqëson disa shembuj të kredit kartelave dhe kredive "Revolving".

SHEMBULLI 24

Marrëveshja e kredisë në formë të hapur në shumë prej 1000 Eurove me anë të përdorimit të kartës për tërheqje. Kur marrëveshja kërkon pagimin e kostos totale të kredisë për çdo muaj plus një pagesë minimale prej 20% të kredisë aktive me një minimum prej 20 Eurove. Shpenzimet vjetore të mirëmbajtjes së kartës së lidhur me shfrytëzimin e produktit janë €25. Norma e interesit është 0% për këstin e parë dhe 12% për këstet vijuese.

Sipas supozimit 8, nëse ofrohen norma të ndryshme të interesit dhe komisione të ndryshme për një shumë dhe periudhë të kufizuar kohore, supozohet që interesi dhe komisionet të jenë më të lartat përgjatë gjithë kohëzgjatjes së marrëveshjes së kredisë. Prandaj, NEI në rastin e kësaj marrëveshje duhet të llogaritet duke përdorur normën e interesit prej 12% përgjatë gjithë kohëzgjatjes së marrëveshjes së kredisë.

Edhe pse marrëveshja e kredisë nuk ka kufizim kohor të kohëzgjatjes së saj (kredi për kohë të pacaktuar), tërheqja e menjëhershme e shumës së plotë të kredisë dhe skema e pagesave përcakton që kredia të paguhet brenda 16 muajve.

Këto 16 pagesat mujore mund të nxjerrën përmes planit të amortizimit, që janë $A_1 = 226.90$; $A_2 = 163.05$; $A_3 = 131.68$; $A_4 = 106.34$; $A_5 = 85.88$; $A_6 = 69.36$; $A_7 = 56.01$; $A_8 = 45.23$; $A_9 = 36.53$; $A_{10} = 29.50$; $A_{11} = 23.83$; $A_{12} = 20.00$; $A_{13} = 45.00$; $A_{14} = 20.00$; $A_{15} = 20.00$; $A_{16} = 18.00$.

Pagesa e fundit mund të jetë më e ulët se sa shuma minimale nëse shuma minimale e borxhit është më e ulët se sa shuma minimale. Edhe pse kostoja e kartës ngarkohet në fillim të çdo viti si paradhënie, të pagueshme në periudhat 1 dhe 13.

Ekuacioni paraqitet:

$$1000 = 226.90 \frac{1}{(1+X)^{1/12}} + 163.05 \frac{1}{(1+X)^{2/12}} + \dots + 20.00 \frac{1}{(1+X)^{15/12}} + 18.00 \frac{1}{(1+X)^{16/12}}$$

i cili na jep $X = 25.49955\%$, d.m.th.: NEI është 25.5% .

Ky shembull përfaqëson disa shembuj të kredit kartelave.